

МУЗЕЈ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ СКОПЈЕ

Самсилова бб, п.ф. 482, 91000 Скопје, Република Македонија
тел. (389-91) 11 77 34, 11 77 35, факс (389-91) 11 01 23

ПОХОТА

40 фотографии
за куса историја
на француското сликарство

текстови
Мари-Елен Гренфедер

фотографии
Жан-Мишел Оклер

Изложбата, реализирана од AFFA (Француско здружение за уметничко дејствување), Министерство за надворешни работи на Франција, се организира во соработка со ФРАНЦУСКИОТ КУЛТУРЕН ЦЕНТАР Скопје
Музеј на современата уметност, Скопје,

16. 01 - 10. 02 1997

ПОХОТА

Куса историја на француската уметност низ 40 фотографии

Темата е, значи, похотата, задоволството на сетилата, уживањето што можеме да го сетиме преку погледот насочен кон сликата и кон фотографијата, а за да ја откриеме подобро, ни беше потребна средбата на вкрстениите погледи на еден фотограф и на една историчарка на уметноста.

Во зависност од своите впечатоци при прошетките низ музеите, Жан-Мишел Оклер ја фотографираше.

Ја иследува упорно меѓу бисер-делата на француското сликарство, задржувајќи се на некој детал, фокусирајќи некој фрагмент од слика за да ја пренесе својата претстава за него на хартија, во црно-бела техника.

А историчарката на уметноста, гледајќи ги тие распарчени слики, спознава едно безредие од впечатоци и побарала од фотографот да ја допомни слагањата со други делови за да ги подреди во времето.

Тогаш видеа како жупнува една необична поврзаност, непрекинатата нишка на едно постојано чувство, на идентитетот на една уметност, на француската уметност, и нивна заедничка цел станала таа да се долови за да се ужива подобро во неа.

Сепак, имаме право да си поставиме неколку прашања, а пред сè, што сакал да постигне еден фотограф правејќи клишеа за сликарството?

За почеток, да фати еден миг на врвна привлечност; а на сликите на мајсторите сè е веќе готово, сè е подредено до совршенство за да го плени погледот, да ги разбуди другите сетила, да ги поттикне чувствата и да го прогне духот.

А тоа возвишено уживање, она што напира од духот, или поскоро од чувството, од онаа афективна состојба содржана меѓу сетилноста и интелектот, е бездруго шестото сетило за похота.

Вистински предизвик е да се создадат мигновенија од таа импресивна низа на вечности. Предизвик е исто така и похотата да се прикаже не во боја, туку преку црно-бели снимки на глазирана хартија.

За да се одговори на предизвикот, требаше да се внесе поинаква визија, друго согледување на сликата. Прво кадарот. Сликата никогаш не е змепа во својата целост, а понекогаш дури ни во она што е најбитно на неа.

Фотографираната сцена најчесто се случува на работ на сликата, онаму каде што се вовлекле споредните личности, пасивни во однос на главната приказна, послободни, често замаглени, само делумно присутни на платното, а делумно веќе меѓу нас, набљудувачите. Тие се онаму каде што сликарот не очекувал дека ќе ги изненадиме, тие се врската меѓу заградениот и апстрактен свет на сликата и таканаречената реалност. Вклучени покрај крутата конструкција на рамката, приписани до таа конвенционална граница.

Потоа, тука е и отсуството на боите, чија последица е уште поапстрактната визија на сликата, што се реконструира врз вредностите на нијансите, на постепеното ублажување на светлината и боите и на хармоничноста.

А од каде доаѓа похотата?

Таа постои сама по себе, сликата најнапред му го дава задоволството на погледот. Таа е насекаде, во секоја слика, таа потекнува од она што наједноставно, од емоцијата, од чувството.

А потоа, таа доаѓа и од темата, а исто така и од светлината и од начинот на кој таа милува некое обло грло или некој женски образ. Таа доаѓа од играта на светлината и на сенката, од контрастите на формите на материјата, кога гледаме како сликарските потези си противречат, платното ти нагласува или ти придушува. И, конечно, од материјата со дадена преку фотографската снимка, похота на згуснатите црни површини на извалканиите белини, на крупните планови концентрирани на потезот што се преполнува со боја за да го остави својот набож малку потаму.

Тогаш каква е улогата на зборовите, на пишаната реч, на јазикот, во оваа приказна за сеплата меѓу сликата и фотографијата?

Да се искористат крупните планови за да се истражат подобро деталите и така, преку набљудување на едноставните промени на потезите, на пластичноста или на композицијата, да се види подобро како тренера движењата што настануваат околу еден единствен, секогаш ист проблем.

Како да се слика во однос на реалноста? Што да се слика од реалноста? Каде почнува реалноста? Каде сликата престанува да има врска со реалноста и за каква реалност станува збор? Зар сликата не е секогаш, по својата суштина, апстрактна?

Едноставно да се гледа подалеку за да се ужива со повеќе насладо во непрестајно обновуваната глетка на духот што ја предизвикува материјата. Да се остави да зборува чувството и сето она што го сочинува: свест, интуицијата, идеацијата, сето она што учествува во создавањето на една слика.

За да се испроба тоа дека зборот го поднесува неможното сојузништво со погледот, зборовите се стремат да бидат лесни, неопливи; да се качат на проѕирни крила за да ги пренесат разнообразни

фасети на фотографираната похота, за да им овозможат на очите да ја
голтаат, да помогнат да се откријат загатките, да се почувствуваат
мирисите, да се допре мекоста на формите, да се чуе музиката на
хармоничните линии.

А потоа и за да сугерираат други комбинирани сетила, интимно пов-
рзани, испреплетени, други впечатоци, други значења што ќе се втопат во
чувствениот свет на приказната.